

P-ass-poort van

Overgang van:

BuBaO naar BuSO	
Van klas naar klas	
Thuis naar internaat	
Leefgroep naar leefgroep	
Andere:	

Overgang is voorzien op
P-ass-poort opgemaakt op

Zorgcoördinator:
Overgangsmentor:

Inleiding

In 2004 gaf het Steunpunt Expertise Netwerken (SEN) de impuls om projecten ondermeer rond de doelgroep autisme in te dienen. Eén van deze projecten was het opmaken van een soort identiteitskaart van mensen met autisme en een (ernstig of diep) verstandelijke beperking. Dit vanuit het idee dat deze groep van mensen zeer kwetsbaar is ondermeer omwille van hun geringe communicatieve mogelijkheden. Zij zijn meer dan anderen afhankelijk van een goede beeldvorming en informatieoverdracht. Uitdrukkelijk was het de bedoeling om tot een bruikbaar 'tool' te komen en niet om nog eens het dossier wat lijviger te maken. Daarnaast moet het instrument de omgeving toelaten om 'praktisch' te handelen. Meer dan naar algemene omschrijvingen werd gestreefd naar het komen tot echte handvatten in de begeleiding.

Na een eerste poging bleek het zeer moeilijk om mensen samen te krijgen op regelmatige basis. Gedurende een tijd lag het project (amper wat aarzelend en verkennend gestart) stil en werd vervolgens vanuit het SEN beslist om het initiatief in handen van 'De Hoeve' te geven.

Ondertussen werd er vanuit de concrete nood in het Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel te Lovendegem in een iets breder perspectief verder gewerkt rond dit 'P-ass-poort'. De dwingende aanleiding was de overstap van een aantal kinderen van het BuBaO naar het BUSO. Deze kinderen hadden allen een ernstige vorm van autisme naast hun matig of ernstige verstandelijke beperking. Een zeer gedegen voorbereiding van deze overgang drong zich dan ook op.

In een bevraging naar 'ondersteuningsinstrumenten' bij dergelijke overgangen binnen het bijzonder onderwijs in Vlaanderen bleek er niet echt iets voorhanden te zijn maar was er wel het signaal van een grote nood.

Binnen het Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel is er een autiteam dat bestaat uit een groep mensen uit verschillende disciplines (leerkrachten, orthopedagogen, groepsleiders, therapeuten, ouders, ...). Het autiteam engageerde zich om een instrument uit te werken. Daarbij werd meteen geopteerd om ook de overgang van 'leefgroep' naar 'leefgroep' , of van 'thuis' naar 'internaat' , uit te werken. Het Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel is immers meer dan een school maar is eveneens een internaat voor kinderen en een tehuis voor volwassenen.

In de loop van het gehele proces kwam er opnieuw een samenwerking tot stand met de mensen van 'De Hoeve' zodat alsnog de cirkel werd rondgemaakt. Wat ooit begon via het SEN krijgt nu ondermeer via dezelfde organisatie zijn voorlopige finaliteit in een door hen mee ondersteunde studiedag.

Op deze studiedag wordt het P-ass-poort uitdrukkelijk aangekondigd als een 'work in progress'.

De uitkomst van deze voorstelling moet dan ook zijn dat voorzieningen met dit instrument aan de slag gaan , ervaringen op doen en feedback kunnen geven . Daartoe zal ook door de mensen van Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel en De Hoeve uitgenodigd worden.

Binnen dat kader is het ook logisch dat het instrument beschikbaar wordt gesteld via de website van het Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel (www.dvcdetriangel.be), van De Hoeve (www.de-hoeve.be) en van het Sen(www.senvzw.be)

De uitwerking van dit p-ass-poort is een werk van velen: Ruth Van Vlierberghe, Kathy De Meyere, Veerle Van Driessche, Christine Vereecke, Matthieu Piens, Ellen Desomviele, Els Van Cauteren, Kim Huysmans en Marc Serruys.

Lovendegem 2008

Handleiding

Handleiding bij het gebruik van dit instrument

Dit instrument is bedoeld om belangrijke overgangen in het leven van personen met een verstandelijke beperking en autisme voor te bereiden en te ondersteunen. Ook los daarvan kan het nuttig zijn om de beeldvorming van een cliënt op basis van dit instrument te optimaliseren.

Het bestaat uit drie delen

1. Een ondersteunende checklijst waarin vooral de praktische kant van de voorbereiding en de overgang zelf in kaart worden gebracht. Zo wordt duidelijk wat er dient te gebeuren, op welke wijze en door wie. Belangrijk is om hier op tijd mee te starten. Afhankelijk van de persoon en zijn of haar behoeftes en niveau kan er veel of weinig voorbereidend werk zijn. Deze lijst behandelt alle aspecten in relatie tot de persoon met autisme zowel als deze die vooral van belang zijn voor de sociale en professionele omgeving.
2. Een uitvoerige vragenlijst waarbij zorgvuldig wordt nagegaan wat de mogelijkheden, behoeftes, wensen, gevoeligheden van de persoon met autisme en een verstandelijke beperking zijn. Deze vragenlijst is tegelijk bedoeld als basis voor de omgang met de persoon in zijn of haar nieuwe omgeving, maar ook als leidraad bij de voorbereidende besprekingen. Deze lijst wordt ingevuld door één of meerdere professionelen en meegegeven ter aanvulling en nalezing met de ouders.
3. Het eigenlijke P-ass-poort. Een A4-tje recto/verso waarop de belangrijkste info rond de persoon op ingevuld staat. Bedoeling is dat één exemplaar altijd beschikbaar (zichtbaar aanwezig) is in de nieuwe omgeving van de persoon. Het is een samenvatting van de uitgebreide vragenlijst met de nadruk op 'survival'info. Op dit P-ass-poort is eveneens ruimte voorzien voor contactgegevens van die mensen die in noodsituaties raad kunnen geven.

Zodra bekend is dat iemand een belangrijke overgang zal maken is het de taak van de zorgcoördinator om te starten met dit instrument. Dit betekent concreet dat hij of zij deze overgang meedeelt aan het sociale en professionele netwerk en meteen een eerste samenkomst plant. Deze eerste samenkomst heeft als doel om het instrument als ondersteuning voor te stellen en om praktische afspraken te maken. Eén van de eerste beslissingen die moeten genomen worden is wie de mentor van deze overgang van deze persoon zal zijn. De mentor is dan diegene die het

totale proces van de overgang bewaakt en mee ondersteunt. Het is niet zo dat alle taken ook door deze mentor moeten uitgevoerd worden. De voorbereiding en uitvoering van deze overgang is een opdracht van allen die bij de persoon betrokken zijn.

Uiteraard zijn er in bepaalde gevallen grote overgangen die niet echt lang op voorhand kunnen voorzien worden. Ook in deze gevallen kan het belangrijk zijn dat er minstens een 'p-ass-poort' ter beschikking is, ook al is het niet mogelijk om de hele procedure te doorlopen.

Deel 1

Vorbereiding en uitvoering van de overgang

1.Checklist bij de overgang : naar ouders /professionelen toe

	Wat?	Wanneer?	Hoe?	Wie?
Half jaar tot 3 maand voor de verandering	Eerste bespreking: beeldvorming/ afspraken rond voorbereiding/ kiezen van mentor/...			
7 weken voor de verandering	Invullen van het P-ass-poort			
5 weken	In kaart brengen van voorbereiding			
5 weken tot 3 weken	Tweede bespreking: p-ass-poort als basis...			
3 weken	Kennismaking met nieuwe omgeving/ mensen			
3 weken	Concrete afspraken rond contactmogelijkheden /overlegmomenten/ samenwerking			
Week er voor	Bespreking net voor de overgang			
	De overgang zelf			
1 week na	Eerste evaluatie			
3 maand na	Tweede evaluatie			
	Andere			

2.Checklist bij de overgang : naar de persoon met ASS en een verstandelijke beperking toe

Aankondigen

	Wanneer?	Hoe?	Wie?
Niet aankondigen			
Ruim op voorhand			
Niet langer dan een maand op voorhand			
De week er voor			
De dag er voor			
De dag zelf			

Wanneer?: dag en tijdstip

Hoe?: visueel ondersteund, schema, welke woorden gebruik je, welke inhoud, reden, waar deel je het mee, herhaling,?

Wie?: mentor, leerkracht, begeleider, ouder, ...

Verduidelijking

Wat?	Hoe?	Wie?
De tijd tussen de aankondiging en de overgang zelf		
De betekenis van de nieuwe klas/leefgroep/...		
Wat blijft gelijk? Wat verandert er niet? (objecten, ruimtes, mensen, gebeurtenissen,...) Wat neem je mee?		
Wat verandert er? (objecten, ruimtes, mensen, routines, gebeurtenissen,...) Wat blijft achter?		
Routeplan vanaf nieuwe omgeving naar verschillende bestemmingen		
Andere		

Hoe: schema's, stappenplannen, verhuisboekje, scripts, ...

Wie: wie werkt dit uit en wie hanteert deze verduidelijking naar de persoon toe?

Kennismaking

Wat?	Wanneer?	Hoe?	Wie?
Bezoek aan de nieuwe omgeving			
Stage in de nieuwe omgeving			
Kennismaking met nieuwe begeleiders			
Kennismaking met nieuwe klasgenoten, medebewoners.			
Verkennen van de nieuwe ruimte			
Verkennen van de bredere omgeving			
Andere			

Hoe: gewoon bezoek, aangekondigd of niet, op een rustig moment in de nieuwe omgeving, activiteit die de persoon kan doen ter kennismaking, foto's nemen van de nieuwe omgeving en van de nieuwe personen, ...

Wie: verantwoordelijke voor de voorbereiding en de begeleider bij de kennismaking.

De overgang zelf

Wat?	Hoe?	Wie?
Meedelen		
Inrichten van de nieuwe omgeving		
Labelen van eigen plaats en bezittingen		
Aanbrengen van schema's		
Verwijderen van labels en verduidelijking in de oude omgeving		
Afscheidsritueel/feestje		
Welkomstritueel/feestje		
Eerste activiteit in de nieuwe omgeving		
Eerste dagprogramma		
Begeleiding in de overgang (vertrouwde begeleider, nieuwe begeleider, ...)		
Overgang in verschillende fases		
Andere		

Hoe: verduidelijkingsaspecten, organisatie, inspraakmogelijkheden, ...

Wie: verantwoordelijke voor de voorbereiding en begeleiding bij de uitvoering

Nazorg en evaluatie

Wat?	Wanneer?	Hoe?	Wie?
Evaluatie van de nieuwe omgeving			
Beantwoorden van vragen			
Inventariseren van moeilijkheden			
Contact met vroegere omgeving			
Andere			

Hoe: verduidelijking, op een bepaalde plaats, aangekondigd, georganiseerd, ...

Wie: verantwoordelijke voor de voorbereiding, begeleiding bij de uitvoering.

Deel 2

Uitgebreide vragenlijst

1. Dit ben ik

Dit is mijn naam: Ik word graag aangesproken als:	
Mijn mama is: En ik noem haar:	
Mijn papa is: En ik noem hem:	
Mijn broers en zussen zijn:	
Andere belangrijke familieleden waar ik het vaak over heb:	
Ik ben geboren op:	
Mijn verjaardag is dus: Ik vind het belangrijk dat men mijn verjaardag viert:	
Ik woon: • Nog thuis• In een woongroep	
Ik ga naar school in: Dit is mijn klas:	

Ik ga overdag • Werken• Naar dagbesteding• ...	
Als je iemand wil bereiken die me heel goed kent dan bel je naar:	
In geval van grote nood kan je deze mensen bellen	

1. Dit ben ik   Naam: Ik word graag aangesproken als: Woon in: Ga naar school in: Werk in: Noodnummers:

2. Ik en mijn lichaam

2.1 Medicatie	
Dit is wat ik gewoonlijk neem:	
Info over mijn medicatie kan je vinden bij/in:	
Mogelijke bijwerkingen van mijn medicatie waar je best rekening mee houdt:	
Zo neem ik mijn medicatie in:	
Dit is wat je mij kan geven bij pijn:	

Dit is 'noodmedicatie' die ik wel eens nodig kan hebben:	
Dit mag ik zeker niet nemen:	

2.2 Belangrijk!!!	
Ik ben allergisch voor:	
Ik volg een dieet:	
Ik heb epilepsie:	
Ik heb diabetes:	
Ik heb bijzondere specifieke medische problemen:	

2.3 Hoe merk je dat ik pijn heb?	
Ik heb vaak pijn	
Je houdt best rekening met pijnlijke maandstonen	
Ik heb een heel hoge pijndrempel	
Ik heb een heel lage pijndrempel	
Ik zeg het	
Ik toon het	
Ik kan alleen over 'zichtbare pijn' communiceren (blauwe plek, wondje, kras,...)	
Ik panikeer als ik bloed	
Ik word heel stil	
Ik word heel boos	
Ik zonder me af	
Ik zoek jouw nabijheid op	
Ik sla op de plaats waar het pijn doet	
Ik doe mezelf pijn	
Ik eet minder	
Ik ben dan zeer humeurig	
Ik weiger activiteiten	
Het is niet te merken bij mij	
Je kan proberen om mij een pijnstiller te geven zodat je 'pijn' kunt uitsluiten als verklaring voor moeilijker gedrag	

2.4 Hoe merk je dat ik ziek ben?	
Ik ben vaak ziek	
Ik maak makkelijk koorts	
Ik heb bijna nooit koorts	
Ik zeg het	
Ik toon het	
Ik ben bang om ziek te worden	
Ik word heel stil	
Ik word heel boos	
Ik zonder me af	
Ik zoek jouw nabijheid op	
Ik doe mezelf pijn	
Ik eet minder	
Ik ben dan zeer humeurig	
Ik weiger activiteiten	
Het is niet te merken bij mij	
Mijn temperatuur opnemen	
Ik heb vaak last van: • Hoofdpijn • Tandpijn • Spijsverteringsklachten • Oorontstekingen • Keelpijn • ... • ... • ...	

2.5 Bijzonderheden in de verzorging	
Ik ben bang van dokters en verplegers	
Ik ben bang van ziekenhuizen	
Ik heb graag dat je mij alles eerst uitlegt en aankondigt	
Het is beter om niets aan te kondigen	
Ik heb nood aan specifieke verduidelijking	
Ik word graag verzorgd	
Ik word niet graag verzorgd	
Ik verdraag geen pleisters, verband, ontsmettingsmiddel, ...	
Ik kan niet van wondjes blijven	
Ziekte en pijn zijn obsessieve thema's	
Ik ben heel veel bezig rond ziek zijn en sterven	

2.6 Seksualiteit	
Ik ben seksueel voorgelicht	
Ik begrijp deze voorlichting	
Er zijn verder geen bijzonderheden of problemen	
Ik raak seksueel opgewonden door: • Naar anderen te kijken • Anderen aan te raken • Door objecten • Door mezelf aan te raken	

• Door visuele patronen • Door specifieke waarnemingen • Het overvalt mij • ...	
Ik kan op een aangepaste wijze omgaan met deze opwinding	
Ik raak gefrustreerd door seksuele opwinding	
Ik kan mezelf bevredigen	
Ik heb hulp nodig bij zelfbevrediging	
Ik heb verduidelijking nodig bij zelfbevrediging	
Ik heb begrenzing nodig in mijn seksualiteit	
Ik heb bepaalde rituelen bij zelfbevrediging	
Ik ben mij niet bewust van ongepast seksueel gedrag	
Ik heb geen schaamte	
Je moet mij begrenzen in het praten over seksuele onderwerpen	
Ik heb een meer dan normale belangstelling voor seksuele onderwerpen	
Ik wil een seksuele relatie	
Ik wil graag een relatie	
Ik heb een relatie	
Ik ben kwetsbaar voor misbruik	

2. Ik en mijn lichaam

Medicatie :

Noodmedicatie:

Belangrijk!!!

Hoe uit ik pijn?

Hoe merk je dat ik ziek ben?

Seksualiteit

3. Ik en mijn zintuigen

* zie bijlage pagina 77 - 78.

3.1 Zien

Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3.2 Horen

Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3.3 Voelen

Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3.4 Ruiken	
Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3.5 Smaken	
Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3.6 Lichaamsgewaarwording	
Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3.7 Evenwicht	
Ik zoek deze prikkels op	
Ik ben gefascineerd door	
Ik kan niet tegen	
Ik kan mezelf beschermen	
Je kan mij helpen door	

3. Ik en mijn zintuigen

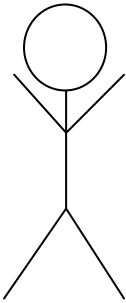
Dit is genieten!

Hier heb ik last van!

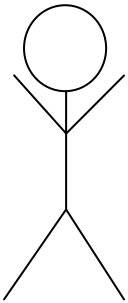
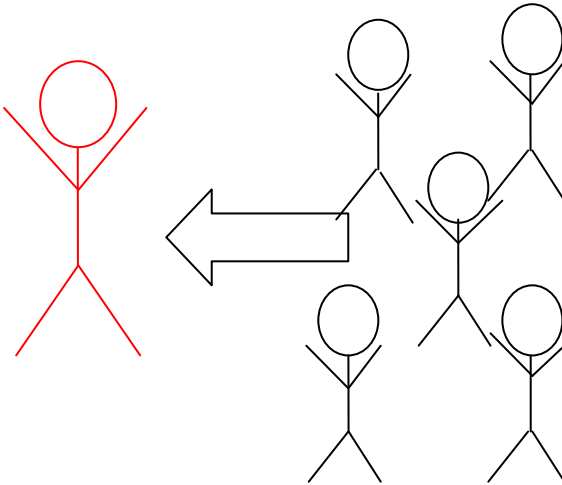
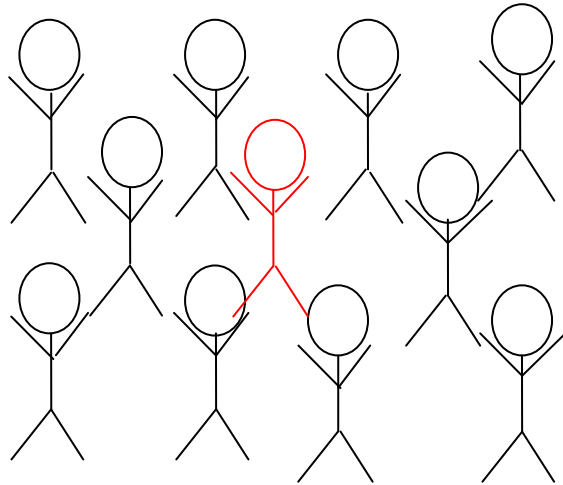
Deze bescherming heb ik nodig

4. Ik en de ander

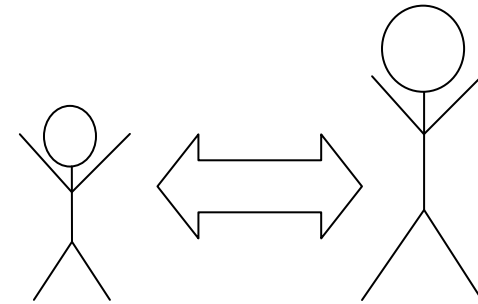
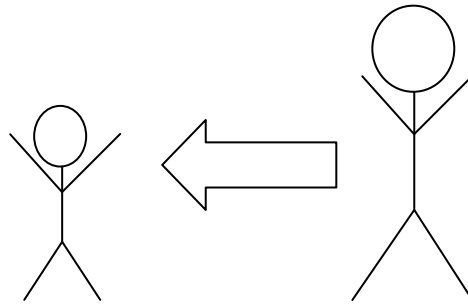
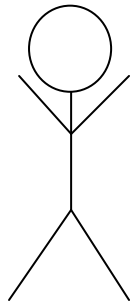
4.1 Ik en mijn begeleiding

Dat interesseert mij niet zo	Ik wijs je niet af, maar ik zal ook niet het initiatief nemen	Ik ben zeer gemotiveerd om de interactie met jou aan te gaan
○ Ik ben het liefst alleen ○ Ik zal contact eerder afweren ○ Ik hou liever wat afstand ○ Ik verdraag je zolang er interessante dingen gebeuren ○ Ik heb je nodig omdat ik niet alles alleen kan ○ Het maakt me niet uit wie me begeleidt maar vooral wat er gebeurt. ○ ... ○ ...	○ Ik wil wel samen dingen doen als ze maar duidelijk en zinvol zijn ○ Ik zal niet de eerste stap zetten maar ik wijs je ook niet af ○ Als we samen dingen doen dan is de inhoud wel belangrijk ○ Ik maak een onderscheid tussen begeleiders ○ ... ○ ...	○ Ik zoek actief contact ○ Ik probeer vaak je aandacht te krijgen ○ Ik kan je moeilijk delen met anderen ○ Inhoud is niet zo belangrijk als we maar samen zijn ○ Ik kan je moeilijk loslaten ○ Ik neem met iedereen contact ○ Ik heb het moeilijk om alleen bezig te zijn ○ ... ○ ...

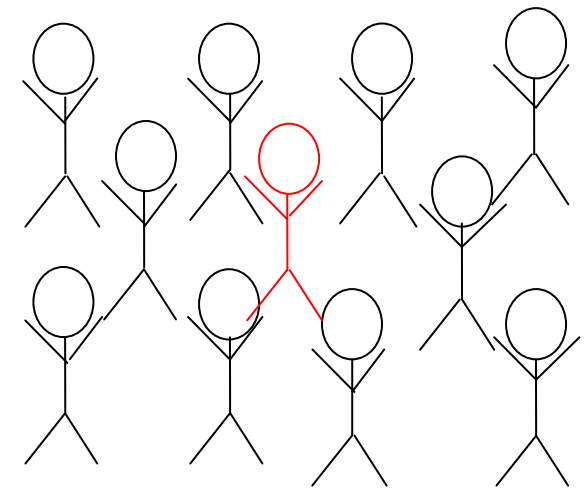
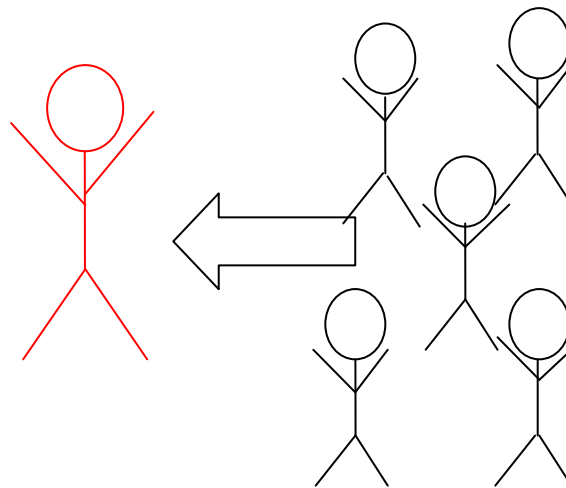
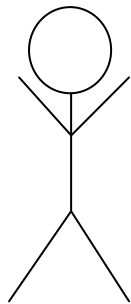
4.2 Ik en mijn leeftijdsgenoten

Ik ben niet zo graag bij mijn leeftijds-/groeps-/klasgenoten	Ik heb graag wat afstand tussen mezelf en de anderen	Ik kan er wel mee om, om in de groep te zijn
○ Ik heb een weerzin tegen gezellig samenzijn ○ TV kijken is al lastig met anderen in de buurt ○ Ik ben bang van anderen ○ Anderen zijn bang van mij ○ Ik zoek een plaatsje alleen op ○ Ik verberg me weg van de rest ○ ... ○ ...	○ Ik zit liever een beetje apart tijdens groepsactiviteiten ○ Ik kijk liever naar wat anderen doen dan dat ik moet deelnemen ○ Ik word niet graag aangeraakt ○ Ik heb niet graag dat men mij rechtstreeks aanraakt ○ Tijdens wandelingen loop ik voorop of ik blijf wat achter ○ ...	○ Ik ben graag in groep ○ Ik dirigeer de groep ○ Ik kan de groep aan als het maar duidelijk is ○ Ik zal alles doen om bij de groep te horen ○ Ik wil anderen altijd maar helpen ○ ... ○ ...

4. Ik en de ander
Met de begeleiders

Met mijn leeftijdgenootjes

5. Hier hou ik van / doe je me geen plezier mee

* zie bijlage pagina 79 – 80 – 81.

	Hier hou ik van	Hier doe je me geen plezier mee
Personen		
Activiteiten		
Eten		
Drinken		
Objecten		
Vrije tijd		
Gespreksonderwerpen		
Tv programma's		

Muziek		
Sport		
Dieren		

Hier hou ik van!!!

Hiermee doe je me geen plezier...

6. Hier reken ik op

6.1 Ondersteuning door duidelijkheid

6.1.1 De ruimtes

Wat?	Hoe?
Mijn vrije tijd	
Mijn werkplek	
De plaats waar ik eet	
Waar ik alleen moet zijn	
Waar ik moet blijven	
Andere	

6.1.2 De tijd

Wat?	Hoe?
Hoelang iets duurt?	
Aankondigen van een volgende activiteit	
Een stuk van de dag in schema brengen	
Een volledige dag in schema brengen	
Een weekschema	
Een maandschema	
Andere vormen van tijdsverduidelijking	

6.1.3 Activiteiten

Wat?	Hoe?
Werken	
Vrije tijd	
Verplaatsingen	
Uitstapjes	
Koken	
Verzorging	

6.2 Emotionele ondersteuning

Ik heb nood aan	Meestal wel	Meestal niet
Heel veel nabijheid		
Bevestiging		
Geruststelling		
Eén op één begeleiding		
Sturing		
Iemand anders die voor mij de beslissingen neemt		
Directe aanpak		
Zoveel mogelijk zelfstandigheid		
Succeservaringen		
Troost		
Emotionele verduidelijking		

6.3 Dit kan en wil ik wel

Kiezen/bepalen	Hoe?
○ Welke kleren ik aandoe○ Wat ik eet/drink○ Hoe ik mijn vrije tijd invul	

- Met wie ik wil samen zijn
- Wanneer ik dingen ga doen
- Wat ik met mijn geld doe
- Wanneer ik ga slapen
- Wat ik doe van werk
- Wat ik als beloning krijg
- Naar wat ik op TV kijk
- De muziek die ik beluister
- ...

6. Hier reken ik op

Duidelijkheid

Emotionele ondersteuning

Inspraak

7. Ik en mijn communicatie

7.1 *Dit is mijn 'taaltje'*

Als ik dit zeg...	Dan bedoel ik...
Als ik dit doe...	Dan bedoel ik ...

7.2 Dit kan ik goed meedelen...

Wat?	Hoe: woorden, plaatjes, voorwerpen, meetrekken, tonen, foto's, in de buurt komen, ...
Honger/dorst/toilet/...	
Vragen om activiteiten	
Vragen om hulp	
Vragen om aandacht	
Vragen om ontspanning en rust	
Mijn gevoelens	
Dat ik te warm of te koud heb	
Dat ik iets niet begrijp	

Zeggen wat er gebeurd is, vertellen, ...	
Een praatje maken	
Weigering	
Andere	

7.3 Dit kan ik niet

Dit lukt niet	Zo kan je me helpen
Ik kan niet spontaan iets meedelen.	
Ik kan alleen maar iets meedelen in vertrouwde omgevingen	
Ik kan niets weigeren	

Mijn gevoelens kan ik niet duidelijk maken	
Dit kan ik niet vragen	

7.4 Dit is de taal die ik best begrijp

	Dit snap ik goed	Moeilijk en zeker niet als ik té moe of té opgewonden ben	Helemaal niet!
Voorwerpen			
Symbolische voorwerpen			
Tekeningen			
Pictogrammen			
Foto's			
Gewone gebaren			
Speciale gebaren			
Woordbeelden			
Geschreven taal			
Woorden			
Makkelijke zinnen			
Lange zinnen			
Abstracte begrippen			

Tijdsaanduidingen: de dagen, de maanden, vandaag, morgen, ...de klok, ..			
Abstracte tijdsaanduidingen: nu, straks, een beetje later, ...			
Als je mij iets voordoet			
Als je mij vertelt wat ik moet doen			
Als je er een tekeningetje bij maakt			
Een mopje			
Wanneer iets om te lachen is			
Wanneer je boos bent			
Wanneer je verdrietig bent			
Wanneer je bang bent			
Wanneer je moe bent			
De taal van de ogen			
De taal van je gezichtsuitdrukkingen			
Je lichaamstaal			

7. Ik en mijn communicatie

Dit is mijn eigen taal

Dit kan ik goed

Dit lukt niet

Dit is de taal die ik best begrijp

8. Hier heb ik hulp bij nodig

Ik kan me zelfstandig aankleden

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan me zelfstandig uitkleden

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan me zelfstandig wassen aan de lavabo

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan me zelfstandig wassen in bad

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan me zelfstandig wassen in de douche

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan zelfstandig mijn haar wassen

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan zelfstandig mijn tanden poetsen

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan me zelfstandig scheren

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik ga zelfstandig slapen

Hoe begeleid je me hierbij?	Hoe verduidelijk je me dit?	Hulpmiddelen?	Andere bijzonderheden?

Ik sta zelfstandig op

Hoe begeleid je me hierbij?	Hoe verduidelijk je me dit?	Hulpmiddelen?	Andere bijzonderheden?

Ik draag een luier

- Dag
- Nacht

Ik kan overdag zelfstandig naar het toilet om te plassen

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan overdag zelfstandig naar het toilet om stoelgang te doen

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan 's nachts zelfstandig naar het toilet om te plassen

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan 's nachts zelfstandig naar het toilet om stoelgang te doen

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik heb mijn maandstonden

Hoe begeleid je me hierbij?	Verduidelijking/ Organisatie?	Hulpmiddelen?

Ik kan in groep eten O mogelijk O mogelijk als niet anders kan O niet mogelijk

Op welke plaats zet je mij het best?	Naast wie wel / niet?

Ik kan zelfstandig eten

Hoe begeleid je me hierbij?	Hoe verduidelijk je me dit?	Nood aan begrenzing/ organisatie, ritme	Mes, vork, hulpmiddelen

Ik kan in groep drinken O mogelijk O mogelijk als niet anders kan O niet mogelijk

Hoe begeleid je me hierbij?	Hoe verduidelijk je me dit?	Nood aan begrenzing/ organisatie, ritme	Glas, beker, hulpmiddelen

Ik kan zelfstandig drinken

Hoe begeleid je me hierbij?	Hoe verduidelijk je me dit?	Nood aan begrenzing/ organisatie, ritme	Glas, beker, hulpmiddelen

8. Hier heb ik hulp bij nodig

Verzorging

Maaltijden

Zindelijkheid

Opstaan/slappen gaan

9. Dit zijn mijn rituelen

Is er gevaar dat ik vastloop in bepaalde patronen/handelingen/tijdsordening?

Zo ja,

Waarbij?	Hoe kan je dit proberen voorkomen?	Hoe ga je ermee om?

Heb ik bepaalde rituelen/dwanghandelingen/patronen die ik wil afwerken?

Probeer de rituelen zo goed mogelijk te omschrijven,
beschrijf de begeleiding (eventueel werken met video),

en blijft dit best behouden in de nieuwe klas, of is het juist een kans om patronen te doorbreken?

Activiteit:	Omschrijving:	Hoe begeleid je me best hierbij?	In mijn nieuwe klas/leefgroep:
Overgangen			
Opstaan			
Slapen gaan			
Wassen			
Ontbijt			
Middagmaal:			

4 – uurtje:			
Avondmaal			
Aankomen in de woning/klas/ activiteitencentrum			
Toiletbezoek			

9. Dit zijn mijn rituelen

10. Hierin moet je me begrenzen

Voel ik me beter als jij bepaalde zaken voor mij begrenst?

Hier is een voorbeeld schuin gedrukt

Situatie	NVT	Wat?	Waarom?	Wanneer wel / wanneer niet?	Hoe?	Belangrijk hierbij is:
<i>Verplaatsingen</i>		<i>Verplaatsingen in groep, op straat</i>	<i>Zo weet ik zeker dat jij bij me bent, en ik niet elke autodeur moet controleren of deze gesloten is</i>	<i>Altijd</i>	<i>Polsbandje aan mijn hand en aan hand begeleider</i>	<i>Geef me de garantie dat ik hierin niet faal, verhinder dat ik ook maar één deur kan opentrekken.</i>
Informatie						
Overgangen						
Maaltijden						

Situatie	NVT	Wat?	Waarom?	Wanneer wel / wanneer niet?	Hoe?	Belangrijk hierbij is:
Omgang met onbekenden						
Omgang met mezelf						
Activiteiten:						
Bepaalde voorwerpen:						
Gedrag:						

10. Hierin moet je me begrenzen

11. Ik en spanning, ik en angst

11.1 Dit geeft mij spanning

Veranderingen in • Planning• Begeleiding• Ruimtelijke omgeving• Weer• ...	
Omgevingen die • Niet duidelijk zijn• Té druk zijn• Waar ik me onvoldoende kan afzonderen• Waar ik niet kan ontsnappen•	
Activiteiten die • Te moeilijk zijn• Te sociaal zijn• Onduidelijk zijn• Vervelend zijn• ...	
Wachten en niets te doen hebben	
Mensen die • Ik niet begrijp• Mij niet begrijpen	

• Die teveel vragen • Te dicht komen • Ik niet ken •	
Bijzondere activiteiten of gebeurtenissen • Feesten • Verjaardagen • ...	
Te hoge verwachtingen	
Te lage verwachtingen	
Zelf veel moeten beslissen	
Te weinig kunnen beslissen	
Zaken die niet kloppen, die niet perfect zijn	

11.2 Ik ben bang van			
	Hoe zie je dit?	Wat doe ik dan?	Hoe help je me?
Voorwerpen			
Gebeurtenissen			
Personen			
Dieren			
Weersomstandigheden			
Andere (woorden, cijfers, kleuren)			
Mezelf			

11.3 Je merkt dat ik spanning heb

	Lage spanning	Middelmatige spanning	Hoge spanning
Wat kan ik communiceren?			
Fysieke symptomen			
Lichaamstaal, gedrag, woorden, ...			

11.4 Je helpt me best door ...

	Lage spanning	Middelmatige spanning	Hoge spanning
Wat zeg je best? Extra verduidelijking?			
Wat kan je doen? Welke activiteit bied je me aan?			
Kan je mij weghalen uit een situatie? Hoe kan je mij rust geven?			

11.5 Dit doe je beter niet!

- Aanraken
- Waarschuwen
- Dreigen
- Te dicht komen
- Machtsvertoon
- Teveel praten
- Mij alleen laten
-

11. Ik en spanning, ik en angst

Dit geeft mij spanning

Hier ben ik bang van

Zo merk je dat:

Zo help je mij:

Dit doe je beter niet!

12. Ik en mijn vrije tijd

12.1 Binnen			
	Activiteiten	Verduidelijking en organisatie?	Zolang kan ik er mee bezig zijn.
Zelfstandig			
Dit vind ik echt leuk			
Dit doe ik wel eens			
Dit doe ik als het echt moet			
Met een begeleider			
Dit vind ik echt leuk			
Dit doe ik wel eens			
Dit doe ik als het echt moet			

	Activiteiten	Verduidelijking en organisatie?	Zolang kan ik er mee bezig zijn.
In groep			
Dit vind ik echt leuk			
Dit doe ik wel eens			
Dit doe ik als het echt moet			

12.2 Buiten			
	Activiteiten	Verduidelijking en organisatie?	Zolang kan ik er mee bezig zijn.
Zelfstandig			
Dit vind ik echt leuk			
Dit doe ik wel eens			
Dit doe ik als het echt moet			
Met een begeleider			
Dit vind ik echt leuk			
Dit doe ik wel eens			
Dit doe ik als het echt moet			

	Activiteiten	Verduidelijking en organisatie?	Zolang kan ik er mee bezig zijn.
In groep			
Dit vind ik echt leuk			
Dit doe ik wel eens			
Dit doe ik als het echt moet			

12. Ik en mijn vrije tijd

	Alleen	Met begeleiding	In groep
Binnen			
Buiten			

13. Ik durf wel eens ...

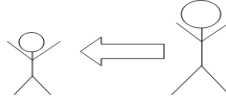
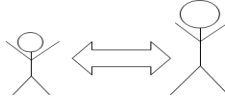

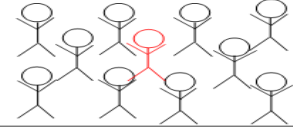
Dit durf ik wel eens	Hoe voorkom je dat?	En als ik het toch doe?
Medicatie verwarren met snoepjes		
Oneetbare zaken eten		
Plunderen uit een kast		
In plassen en modder spelen		
Door een raam klimmen		
Mij losrukken op straat		
Zonder kijken de straat oplopen		
Weglopen		
Gooien met voorwerpen voor het effect		
Mensen aanraken op een minder gepaste wijze		
Zaken demonteren voor het effect		
Smeren		
Afwijken van mijn p-ass-poort		

13. Ik durf wel eens....

Deel 3

Het p-ass-poort

FOTO	<u>Dit ben ik.</u>
	Naam :
	Ik word graag aangesproken als :
	Woon in :
	Ga naar school in :
	Werk in :
	Noodnummers :

<u>Ik en de ander.</u>		
Begeleiding		
Leeftijdsgenoten		

<u>Ik en mijn lichaam.</u>	
Medicatie :	0 ja 0 nee
Noodmedicatie :	
Belangrijk :	
Hoe uit ik pijn ?	
Hoe merk je dat ik ziek ben ?	
Seksualiteit :	

<u>Hier hou ik van !!!</u>	<u>Hiermee doe je me geen plezier.</u>

<u>Ik en mijn zintuigen.</u>
Dit is genieten :
Hier heb ik last van :
Deze bescherming heb ik nodig :

<u>Hier reken ik op.</u>
Duidelijkheid :
Emotionele ondersteuning :
Inspraak :

Ik en mijn communicatie.

Dit is mijn eigen taal :

Dit kan ik goed :

Dit lukt niet :

Dit is de taal die ik best begrijp :

Ik en spanning, ik en angst.

Dit geeft me spanning :

Hier ben ik bang van :

Zo merk je dat :

Zo help je mij :

Dit doe je beter niet :

Hier heb ik hulp bij nodig.

Verzorging :

Maaltijden :

Zindelijkheid :

Opstaan/slappen gaan :

<u>Vrije tijd</u>	<u>Alleen</u>	<u>Begeleiding</u>	<u>In groep</u>
<u>Binnen</u>			
<u>Buiten</u>			

Dit zijn mijn rituelen.

Hierin moet je me begrenzen.

Ik durf wel eens.

Deel 4
Bijlagen

Bijlage 1 : Ik en mijn zintuigen

Hyper-

Hypo-

Visueel

- 1) Kijkt voortdurend naar heel kleine details, raapt de kleinste stofjes op
- 2) Houdt niet van het donker of van fel licht
- 3) Kijkt meestal naar de grond
- 4) Houdt bij fel licht handen voor de ogen of doet de ogen dicht.

- 1) Voelt zich aangetrokken door licht
- 2) Kijkt met gespannen aandacht naar mensen of voorwerpen
- 3) Staart gebiologeerd naar weerspiegeling of felgekleurde voorwerpen
- 4) Tast met de hand de omtrek van een voorwerp af
- 5) Blijft in een ruimte het liefst dichtbij de muur.

Auditief

- 1) Bedekt de oren met de handen
- 2) Slaapt heel licht
- 3) Is bang voor dieren
- 4) Heeft een hekel aan onweer, de zee, mensenmenigten, enz.
- 5) Gaat niet graag naar de kapper.
- 6) Blijft uit de buurt van geluiden en lawaai
- 7) Herhaalt steeds hetzelfde geluid om andere geluiden te blokkeren.

- 1) Slaat op voorwerpen en met deuren
- 2) Houdt van vibratie
- 3) Is graag in de keuken of de badkamer
- 4) Houdt van mensenmenigten, druk verkeer, e.d.
- 5) Scheurt graag papier in stukjes, verkreukelt papier met de hand
- 6) Wordt aangetrokken door geluid
- 7) Maakt luide, ritmische geluiden.

Tactiel

- 1) Wordt niet graag aangeraakt
- 2) Verdraagt geen nieuwe kleren, draagt liever geen schoenen
- 3) Reageert heel sterk op warmte, kou of pijn
- 4) Maakt niet graag zijn handen vuil
- 5) Heeft een hekel aan voedingsmiddelen met een bepaalde structuur
- 6) Vermijdt andere mensen.

- 1) Houdt van stevige aanraking, strakzittende kleding
- 2) Zoekt situaties waarin gewicht op het lichaam drukt door onder zware voorwerpen te kruipen
- 3) Omarmt anderen stevig
- 4) Houdt van stoeien
- 5) Bezeert zichzelf vaak
- 6) Hoge tolerantie voor pijn en temperatuur.

Reuk

- 1) Problemen met naar het toilet gaan
- 2) Loopt weg bij sterke geur
- 3) Draagt steeds dezelfde kleren
- 4) Houdt afstand van andere mensen.

- 1) Ruikt aan zichzelf, andere mensen en voorwerpen
- 2) Speelt met ontlasting
- 3) Gaat af op sterke geuren
- 5) Bedplassen.

Smaak

1) Heeft problemen met eten	1) Eet onverschillig wat, ook oneetbare dingen (pica)
2) Gebruikt puntje van de tong om te proeven	2) Steekt voorwerpen in de mond en likt eraan
3) Kokhalst of braakt bij geringe aanleiding	3) Eet verschillende smaken door elkaar (bijvoorbeeld zoet en zuur)
4) Grote voorliefde voor bepaalde soorten eten.	4) Braakt voedsel weer uit.

Proprioceptie

1) Neemt vreemde lichaamshouding aan	1) Geringe spierkracht
2) Heeft moeite met het hanteren van kleine voorwerpen (bijvoorbeeld knopen)	2) Houdt voorwerpen niet stevig vast, laat dingen uit handen vallen
3) Draait met het hele lichaam om naar iets te kijken.	3) Laag besef van de lichaamspositie in een ruimte
	4) Niet bewust van eigen lichaamssignalen (voelt bijvoorbeeld geen honger)
	5) Loopt tegen voorwerpen of andere mensen aan
	6) Maakt een hangerige indruk, leunt vaak tegen andere mensen, meubilair of muren aan
	7) Struikelt vaak, vertoont sterke neiging om te vallen
	8) Beweegt bovenlichaam heen en weer.

Vestibulair

1) Reageert schrikachtig op vrij gewone lichamelijke bewegingsactiviteiten (bijvoorbeeld schommels, glijbanen, draaimolens)	1) Houdt van schommels en draaimolens
2) Vindt het moeilijk om op oneffen of onstabiele ondergrond te lopen of te kruipen	2) Draait om eigen as of loopt steeds in rondjes
3) Houdt er niet van met het hoofd naar beneden te hangen	3) Beweegt bovenlichaam heen en weer.
4) Wordt angstig of raakt overstuur wanneer voeten de grond niet meer raken.	

Bijlage 2 : Hier hou ik van / doe je me geen plezier mee.

(kruis aan wat je van toepassing vindt om over te nemen in de vragenlijst)

Contact met personen	○ Aandacht van begeleider ○ Aandacht van specifieke begeleider ○ Tijd dat ik alleen kan zijn ○ Tijd doorbrengen met ... ○ Niet onderbroken worden ○ Een knuffel ○ Bevestiging ○ Oogcontact ○ Op de schoot zitten	○ Applaus ○ Dikke duim ○ 'high five' ○ Op de rug gewreven worden ○ Gekriebeld worden ○ Een hand geven ○ 'ingepakt' worden ○ Drukervaringen ○ Gewiegd worden
Activiteiten	○ Spelen met water ○ Buiten spelen ○ Mezelf schminken ○ Op bezoek gaan ○ Koken ○ Snoezelen ○ Luchtkussen ○ Buiten zijn als de zon schijnt ○ Buiten zijn als het regent ○ Buiten zijn als het donker is ○ Wandelen in bekende omgevingen ○ Wandelen in onbekende omgevingen ○ Winkelen ○ Stereotiep bezig zijn ○ Bellen blazen	○ Vrije tijd ○ Spelen met huisdieren ○ Boekjes ○ Verhaaltjes ○ Wandelen ○ Kiezen ○ Helpen met een volwassene ○ Tekenen ○ Schilderen ○ Werken ○ Rond mijn as draaien ○ Fladderen ○ Springen ○ 'ingepakt' worden ○ Drukervaringen ○ Mijn haar borstelen ○ Mijn schoenen/kleren uitdoen ○ ...

Eten	○ Snack ○ Chips ○ Koekjes ○ Snoepjes	○ Fruit ○ Tussendoortjes ○ Drankjes
Objecten	○ Machines ○ Vrachtwagens ○ Auto's ○ Treinen ○ Trams ○ Stickers ○ Speeltjes ○ Computerspelletjes ○ Materialen ○ CD's	○ Werktuigen ○ Kledij ○ Puzzels ○ Juwelen dragen ○ Ballonnen ○ Vibrerend speelgoed ○ Geurtjes ○ Tijdschriften ○ DVD's ○ Blaadjes
Gespreksonderwerpen	○ Wetenschap ○ Wiskunde ○ Cijfers ○ Vormen	○ Mopjes vertellen ○ Een praatje maken ○ Praten over mijn passie
Tv programma's	○ Specifieke programma's ○ Bepaalde tijdstippen ○ Televisiesterren	○ Bepaalde zenders ○ Bepaalde beelden ○ Reclamespots
Muziek	○ Kindermuziek ○ Bepaalde artiesten ○ Bepaalde groepen	○ Welk genre (klassiek, pop, rock, ballades, new wave)
Sport	○ Fietsen ○ Trampoline ○ Zwemmen	○ Wandelen ○ lopen
Dieren	○ Dinosaurussen ○ Katten ○ honden	○ Koeien ○ Insecten

Gebeurtenissen	○ Het (on)weer ○ Sterftes ○ Geboortes	○ Verhuizen ○ Feesten
Mijn favorieten	○ Favoriete TV programma ○ Favoriete beroemdheid/bekende Vlaming/bekende Nederlander ○ Favoriete kleur	○ Favoriete films ○ Favoriete muziek ○ Favoriete uitstapjes
Geluiden	○ Sirenes ○ Geroep, gegil, wenen	○ Lachen
Plaatsen	○ Thuis ○ School ○ Bepaalde ruimtes	○ Toiletten ○ Kleedkamers ○ Tuin

Deel 5

Bronnen – auteurs

1. Geraadpleegde bronnen

- Waarneming en zintuiglijke ervaringen bij mensen met autisme en Aspergersyndroom – Bogdashina Olga
Uitgeverij Garant - 2004
- Leven als (g)een ander (over vrienden- en kennissenkring) – Schiltmans Cis, Fiems Ann e.v.a.
Vlaamse Vereniging Autisme i.s.m. Autonoom - 2004
- Beter Samen (samenwerking creëert kwaliteit) – Schiltmans Cis en Vermeulen Peter
Vlaamse Vereniging Autisme
- Vragenlijst ter ondersteuning logeren en dagbehandeling – Verpoorten Roger, Denteneer Wilma
Autisme Steunpunt Viataal – 2005
- Prospectief onderzoek dagactiviteit voor deelnemer met autisme – Verpoorten Roger
Autisme Steunpunt Viataal - 2005

2. Auteurs.

- De Meyere Kathy : leerkracht autiklas BuSO de Triangel, Lovendegem
- De Somviele Ellen: orthopedagoog Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel, Lovendegem
- Huysmans Kim : orthopedagoog De Hoeve, Antwerpen
- Piens Mathieu: opvoeder autigroep kinderen Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel, Lovendegem
- Serruys Marc : auticonsulent Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel, Lovendegem
- Van Cauteren Els : orthopedagoog De Hoeve, Antwerpen
- Van Driessche Veerle: opvoedster autigroep kinderen Vzw Dienstverleningscentrum De Triangel, Lovendegem
- Van Vlierberghe Ruth: leerkracht autiklas BuBaO de Triangel, Lovendegem

- Vereecke Christine : opvoedster autigroep volwassenen Vzw
Dienstverleningscentrum De Triangel, Lovendegem